

A köznyelv stiglic, a tudomány pedig *Carduelis carduelis* néven ismeri azt a madarat, mellyel mostani írásunkban ismerkedünk. Télen-nyáron gyönyörködhetünk benne, hol tarka tollruhájában, hol kedves, csicsergő énekében. Igazi dísz a magyar tájnak a tengelic.

Tengelic

Madarunk meglehetősen nagy elterjedési területtel bír. Európán kívül Ázsiában és Észak-Afrikában is él. Hazánkban gyakori faj, mely a sík- és dombvidékek nyílt területein, erdőszélein találja meg életfeltételeit. Nagy kiterjedésű, zárt erdőkbe nem megy, de városi parkokban, gyümölcsösökben minden további nélkül megtelepedhet. Ismertségéhez hozzájárult, hogy egykor díszmadárként is tartották.

A tengelic a költésbe május környékén kezd. A párok a kiválasztott revírben egy alkalmas fára építik fészkeiket. A munka dandárját a tojó madár végzi, míg a hím rendületlenül követi, és folyamatosan énekel. A fészket vékony,

finom növényi szálabból, állati szőrből készíti, és nagyon gyakran a nyárfa termésével béleli. Ebbe a rendkívül puha környezetbe kerülnek a tojások, melyekből legtöbbször öt van. A kotlás csak a legutolsó tojás lerakása után kezdődik, ezért a fiókák is egy időben kelnek ki, körülbelül a második hét végén. A hím madár a kotló tojót folyamatosan eteti, és a fiókák táplálásából is kiveszi a részét. A tengelic magevő madár. A felnőtt egyedek táplálékát teljes egészében növények alkotják. Finom munkára is alkalmas csőrével egészen apró magokat is képes kibontani. Ezért láthatunk tengeliceket bogáncsféléken, aszaton, disznóparéjon csüngen. Viszont a fiókákat a

növényi táplálék mellett rovarokkal is etetik. A fejlődésükhöz szükséges fehérjét ők is ebből a forrásból szerzik be. A fiókák 14-15 napig tartózkodnak a fészkekben, amíg eléri a megfelelő fejlettségi állapotot. Miután a fészekalj kirepült, és a fiatalok önállósodtak, a pár újabb költésbe kezd. Egy évben legtöbbször kétszer, de nem ritkán háromszor is költenek. A tengelic társas madár, ezért az év második felében, miután a költési időszak véget ért, csapatba verődve járják a táplálkozó területeket. Gyakorta alakulnak ki egyes pintycsapatok is. Zöldikékkel, erdei pintyekkel, fenyőpintyekkel vegyülnek, és alkotnak vidám, tarka társaságot. Hol a növényeken csüngve,

Gérbics

A hazai orchideák legöbbsze apró termetű, kevésbé észrevehető növény. Vannak fajok, melyek szinte beleolvadnak a környezetükbe, és hosszan keresni kell őket, ha az ember rájuk akar találni. Persze ennek az ellenkezője is igaz. Számos magasra növő, messziről feltűnő faj is akad közöttük. Az egyik ilyen orchidea a gérbics, melynek egyes tövei, kivételes esetben akár a méteres magasságot is elérhetik.

A *Limodorum abortivum* nevű növény az orchideák jeles képviselője. Szinte valamennyi középhegységi erdőnkben megtalálható. Kedveli a karsztbokorerdőket, melegkedvelő tölgyeseket, de bükkösökben is nyomára akadhatunk.

A gérbics fő sajátossága az a lilás, ibolyás szín, mely nemcsak a virágra, de az egész növényre jellemző. Életmódjából fakad, hogy nincs szüksége a zöld színtestekre, melyekből viszony-

lag kevés található benne. Szaprofiton életmódot folytat, vagyis a számára fontos tápanyagokat nem fotoszintézis útján szerzi be, hanem a gyökerében élő gombák segítségével, a talajban lévő korhadékból nyeri. Növény és gomba speciális együttéléséről van szó, a gomba nélkül a gérbics életképtelen lenne. Az erre irányuló kutatások szerint leginkább a galambgomba-félékkel tart ilyen szoros kapcsolatot. A gérbics mindezek mellett évelő növény.

földön gurulva táplálkoznak, hol felrebbenve egy-egy ragadozó madár elől, csapatostul repülnek tova. Ősszel egy-egy ottmaradt napraforgótáblán akár ezres nagyságrendben is összegyűlhetnek. A pintycsapatok aztán a tél folyamán is összetartanak. Kisebb-nagyobb létszámban szállják meg a téli madáretetőket, színesítve az ott előforduló madársereget. Gyakorlatilag állandó eleme a magyar madárfaunának, mert a hazai állomány egy része áttelel, ráadásul hozzájuk északról is érkeznek egyedek, melyek a táplálék reményében délebbre húzódtak.

Az egykoron kedvelt díszmadárként tartott kis pinytyle ma már védelmet élvez! Természetvédelmi eszmei értéke 25.000 Ft. Befogni, szűk kalitkába zárni nem szabad, azonban gyönyörködhetünk benne kirándulásaink során, és kertünkbe csalogathatjuk a téli madáretetővel! Hagyjuk, hadd maradjon ékes dísz a magyar tájnak!

Egy tő többször is kihajthat az egymást követő évek során. Így ha egyszer megtaláljuk, sokáig követhetjük fejlődését, virágzását. A növény május hónapban jelenik meg az erdő talaján, hajtásai júniusra erősödnek meg. Maga a hajtás legtöbbször 50-80 cm magasra nő, de ritkán az egy métert is eléri. Levelei pikkelyszerűek, fejletlenek. A szár csúcsán, laza fűrtben állnak viszonylag nagy virágai, melyek élénk ibolyás-lila színben pompáznak. A virágok alulról felfelé tartó sorrendben nyílnak ki. A beporzást rovarok végzik, de önbeporzásra is képes. A virágokból toktermés fejlődik, melyben rengeteg apró mag található.

A gérbics képes arra is, hogy a talajban virágozzon. Ebben az esetben a virágok kizárólag önbeporzással termékenyülnek meg.

A gérbics bonyolult gyökérkapcsolatai és gombákkal való együttélése miatt élőhelyén kívül nem képes megmaradni. Kiásni, kertbe átültetni a többi orchideához hasonlóan nem érdemes, és nem is szabad, hiszen Magyarországon védett növény. Természetvédelmi eszmei értéke 10.000 Ft.

KÉP ÉS SZÖVEG: VÖLGYI SÁNDOR

WWW.VOLGYISANDOR.EXTRA.HU

www.futobolond.hu

info@futobolond.hu

FUTÓBOLOND

LOYAL TO THE SPORT
saucony

Edzéshez, futáshoz és kocogáshoz
kinálunk cipőt, ruhát és kiegészítőt.

asics

Felnőtt, ifjúsági és gyerek méretekben nagy raktárkészlettel.

asics

Pécs, Csikor Kálmán utca 24.
Árpád Üzletház (a Baumax mellett)
Tel.: 72/549-593

LOYAL TO THE SPORT
saucony

VÁRJUK A SZENT GYÖRGY FOGADÓBA!

Különtermeinket ajánljuk Önöknek
baráti, családi, üzleti programjaik helyszínéként.

A hideg idő beálltával téliesítjük étlapunkat.

Pörköltök, egyben sült húсок,
belsősegekből készült ételek, halászlé.
Természetesen a könnyű és húsmentesen
étkező vendégeinkről sem feledkezünk meg.

A Hárs Családi Bio Pincészet folyóborait, illetve
a Pécsi, Villányi és a Szekszárdi Borvidék
kézműves borászainak remekműveit kínáljuk,
továbbá Pécsi és Staropramen söröket csapolunk.

Szeretettel várjuk asztal-, terem-,
vagy szobafoglalásukat
az info@szentgyorgyfogado.hu e-mail címen,
vagy a 06/72/221-121 telefonszámon.
www.szentgyorgyfogado.hu

SZENT GYÖRGY FOGADÓ – Pécs, Nagyváradi u. 23.